

การบรรยายพิเศษ หัวข้อ “แนวคิดในการบริหารงานอย่างโปร่งใส ไร้ทุจริตคอร์รัปชัน”

โดยนายบรรยง พงษ์พานิช

ประธานกรรมการบริหาร ธนาคารเกียรตินาคิน จำกัด (มหาชน)

และกรรมการในคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ

เมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2559 นายบรรยง พงษ์พานิช ประธานกรรมการบริหาร ธนาคารเกียรตินาคิน จำกัด (มหาชน) และกรรมการในคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ ได้มาบรรยายพิเศษ หัวข้อ “แนวคิดในการบริหารงานอย่างโปร่งใส ไร้ทุจริตคอร์รัปชัน” โดยมีกรรมการ บมจ. กสท โทรคมนาคม (นายรัฐพล ภัคดิฎุมิ และ ผศ.อภิเนตร อุณากุล) ผู้บริหาร และพนักงาน เข้าร่วมฟังการบรรยายพิเศษ สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

การทุจริตคอร์รัปชันในภาครัฐ เป็นการยกยอกงบประมาณในรูปแบบกลไกลักษณะต่าง ๆ เช่น การโก่งราคามูลค่าเพิ่ม การโกงที่ดินของรัฐ เป็นต้น โดยมีภาคเอกชนเป็นปัจจัยสนับสนุนการทุจริตคอร์รัปชันของภาครัฐ เช่น การจ่ายเงินพิเศษเพื่อให้สามารถดำเนินธุรกิจได้คล่องตัว เป็นต้น

จากเหตุผลข้างต้น ประเทศไทยจำเป็นต้องมีการปฏิรูป ปรับเปลี่ยนโครงสร้างระบบการดำเนินงานของภาครัฐ เพื่อต่อสู้กับการทุจริตคอร์รัปชันให้หมดไปจากสังคมไทยโดยเร็ว

ประเภทของคอร์รัปชัน แบ่งเป็น 3 แบบ คือ

1. คอร์รัปชันในภาคเอกชน

2. คอร์รัปชันในภาครัฐ

3. คอร์รัปชันซึ่งภาคเอกชนทำกับภาครัฐ โดยการซื้อหาความไม่ผิด การซื้อหาความอยู่รอด และการซื้อหาความได้เปรียบในการแข่งขัน จนเป็นเหตุให้กระบวนการจัดสรรทรัพยากรบิดเบือนจากความเป็นจริงและทำลายศักยภาพการแข่งขัน

กลยุทธ์คอร์รัปชัน ได้แก่

1. ได้กระจุก เสียกระจาย เช่น นักการเมืองใช้งบประมาณพัฒนาระบบสาธารณูปโภคเฉพาะบางพื้นที่ บางจังหวัด เป็นต้น

2. ได้วันนี้ เสียวันหน้า เช่น การโกงเงินในอนาคต การโกงหนี้สาธารณะ การโกงโครงการลงทุนต่าง ๆ ของภาครัฐ เป็นต้น

3. ดำเนินการเป็นระบบ (Systemic) การคอร์รัปชันถูกพัฒนาจนกลายเป็นระบบที่ส่งผลให้การขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศถดถอย

สมการคอร์รัปชัน (Corruption) = อำนาจผูกขาด (Monopoly) + อำนาจดุลพินิจ (Discretion)
– ความรับผิดชอบ (Accountability)

แนวทางแก้ไขการทุจริตคอร์รัปชัน

1. ลดอำนาจผูกขาด เช่น เปิดเสรีระบบเศรษฐกิจ แปรรัฐวิสาหกิจให้เป็นของเอกชน เป็นต้น

2. ลดอำนาจดุลพินิจ โดยการกำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน

3. เพิ่มความรับผิดชอบ แบ่งเป็น

3.1 ทำให้เกิดความโปร่งใส เช่น แก้ไข พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ ให้รัฐวิสาหกิจเปิดเผยข้อมูลเทียบเท่าหรือยิ่งกว่าบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ให้มีผู้สังเกตการณ์จากภาคเอกชน/ประชาสังคมในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ เป็นต้น

3.2 เพิ่มขีดความสามารถของสังคมในการตรวจสอบความผิดปกติ เช่น ออกกฎหมายควบคุมประชาสัมพันธ์ภาครัฐ กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เป็นต้น

3.3 เพิ่มอัตราความสำเร็จในการเอาผิด เช่น ยกเลิกหรือยืดอายุความคดีคอร์รัปชัน เป็นต้น

3.4 เปลี่ยนทัศนคติให้คนไม่ยอมรับคอร์รัปชัน เช่น ให้ความเข้าใจเกี่ยวกับคอร์รัปชัน ไม่เพียงไม่โกง แต่ต้องไม่ยอมให้มีการโกง เป็นต้น

เสาหลักการต่อต้านคอร์รัปชัน ประกอบด้วย

1. ปลุกฝัง ต้องไม่โกง ต้องไม่ยอมให้มีการโกง มีคุณธรรม จริยธรรม
2. ป้องกัน วางระบบให้คอร์รัปชันทำได้ยากและถูกจับง่าย
3. ปราบปราม กวดขันกฎระเบียบ เพิ่มโอกาสในการถูกลงโทษ

กระบวนการต่อต้านคอร์รัปชัน (TEPP Process) ประกอบด้วย

1. Transparency การกำหนดให้หน่วยงานภาครัฐต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรฐานทางบัญชี ตาม พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540
2. Expertise การส่งเสริมให้ผู้เชี่ยวชาญภาคเอกชนมีบทบาทในการช่วยต่อต้านคอร์รัปชัน
3. Participation การเสริมสร้างให้ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ ภาคประชาสังคมมีส่วนร่วมในการต่อต้านคอร์รัปชัน
4. Public Communication การทำหน้าที่ของสื่อในการติดตามกระบวนการดำเนินการต่าง ๆ ของภาครัฐ

ในตอนท้ายของการบรรยาย มีการสอบถามแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ สรุปได้ว่า ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญของรัฐวิสาหกิจในการแข่งขันกับภาคเอกชนในธุรกิจที่มีการเปิดเสรี คือ รัฐวิสาหกิจต้องดำเนินงานภายใต้กฎระเบียบต่าง ๆ ที่ไม่ได้มุ่งเน้นในเรื่องประสิทธิภาพ ประกอบกับระบบการดำเนินงานต่าง ๆ ของรัฐวิสาหกิจก็ขาดประสิทธิภาพเช่นกัน จึงส่งผลให้ไม่สามารถดำเนินธุรกิจแข่งขันกับภาคเอกชนได้

แนวทางแก้ไข คือ การปฏิรูปโครงสร้างการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ ใช้กลไกแทนกฎระเบียบ เพื่อให้ตรวจสอบความโปร่งใสในการดำเนินงานได้ ทั้งนี้ การเปลี่ยนโครงสร้างรัฐวิสาหกิจก็เพื่อดึงคนดี และคนเก่งเข้ามาร่วมงาน เพื่อช่วยสร้างประสิทธิภาพให้รัฐวิสาหกิจต่อไป ซึ่งถือเป็นกระบวนการต่อต้านคอร์รัปชันของรัฐวิสาหกิจในรูปแบบที่ใช้การปฏิรูป (Reform) โดยการปรับสิ่งที่เป็นจริงหรือมีอยู่จริง เปลี่ยนไปสู่สิ่งที่ต้องการตามอุดมการณ์ที่คาดหวัง โดยเน้นที่การพัฒนากระบวนการดำเนินงานที่ปฏิบัติอยู่ ให้มีความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพมากขึ้น และทำแบบมีแบบแผน มีเป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อให้ทุกฝ่ายรับรู้และปรับตัวได้ จนถึงขั้นเข้าสู่การปฏิวัติ คือการเปลี่ยนแปลงระบบทั้งหมด ทั้งรูปแบบการดำเนินธุรกิจ และกฎระเบียบต่าง ๆ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงลักษณะนี้ต้องใช้เวลาและอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ในองค์กร โดยมีผู้บริหารเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และพนักงานทุกคนให้ความร่วมมือในการพาองค์กรก้าวไปสู่จุดที่สามารถแข่งขันกับเอกชนได้ต่อไป
